

עין משפט ונר מצוה

עו א ב מיי פ"ב מהל' טומאת אוכלין הלכ' ב:

עח ג ד מיי פט"ז מהל' טומאת נרעת הלכה ה':

עט ה מיי פ"ב מהל' אבות הטומאה

הלכה ה:

פ ו מיי סס הלכה ג:

פא ז מיי פ"ד סס הלכה ה:

שיטה מקובצת

א] בשר הפורש ממנו מאבר בהמה דאילו נמחק מלת ממנו ונ"ב נ"א בשר הפורש ממנו דאילו:
ב] אמר רב דכתב וכי ימות:
ג] וכי ימות מן הבהמה וגו' מקצת בהמה:
ד] ועצמות מאי איכא בין נמחקו מלות מאי איכא:
ה] בינייהו אמר רב פפא נמחק מלת בינייהו:
ו] והנוגע בה הוי שני כלום נעשה האוכל:
ז] הוי מחובר וטהור הנוגע בה הסי':
ח] עובי הכותל נראות משני צדדין:
ט] מדכתב וכי ימות דמשמע:
י] אלמא כעין מיתה בעינן שאינה חזרת הסי':
יא] ומשחישב עליו לא נגע בטומאה שיקבלנה אבל חישב עליו והורידו לאביו לתורת אוכל ואח"כ חתכו קבל טומאת אוכל מאביו לבד מטומאה חמורה:
יב] וכשתתכו והלכה לה טומאה חמורה נשארה עליו הקלה שלא היה לה עד עתה:
יג] א"ל הא קשיא לי:
יד] ואמאי הא טומאת וכו':

קבת:

רבי יהודה מטהר. הא דאמר לעיל (דף קס:) תאנים שלמקו באיביהן מטמא טומאת אוכלין אתיא דלא כרבי יהודה א"נ נמקו לא הוי אפילו כמעורה:
בבליא וניב שפתים איבא בינייהו. פירוש כוליא שלמה וניב שפתים שלם אבל חצי כוליא וחצי ניב שפתים אע"פ שאין עושה חליפין אינו מטמא דגמרינן מזהמה ממה שהיא דבר חשוב אף אבר שהוא חשוב ואע"ג דרבי יוסי הגלילי לא יליף מזהמה לענין דבעי חשיבות קצת יליף אבל אין לומר שאפילו חצי כוליא וחצי ניב שפתים הואיל ואין עושין חליפין מטמו דהא עלם אין עושה חליפין ואם נשבר ונפל מזהמה בחייה מסתמא לא מטמא דלא עדיף עלם מן החי מעלם דנבלה דאמר נבלתה ולא בעלמות ועלם כשעורה מן המת מטמא אבל פחות לא אע"ג דאין עושה חליפין וא"ת דהכל דאמר דבשר עושה חליפין חוץ מכוליא וניב שפתים וצפרק דם הנדה (דף נה.) אמר מה עלם שאין גועו מחליף ופריך והרי בשר כו' ומשני דמקומו נעשה כלקט וי"ל דהכל מעניינה דקרא והתם מעניינה התם דומיא דעלם שמתרפא קצת אבל אין מתרפא כבתולה ובשר נמי נעשה כלקט והכל דומיא דמיתה שאינה עושה חליפין כלל ולכך נקט הכא לשון חליפין והתם נקט גועו מחליף:
בין רבי דר"ע איבא בינייהו בשר. אית ספרים דגרסי רכובה וכן נראה דמשום הכי לא בעי ר"ע בשר דאיכא אבר מזהמה דהיינו רכוב רוצ אברים ולא מטמא אפילו ברכובה גופה אבל אי לא רכובה לא הוי ידעינן טעמא דר"ע מ"ט לא דריש נמי מזהמה דנבעי בשר דטעמא דר' יוסי הגלילי ניחא דלא דריש מידי מזהמה וריצ"א פי' דרכובה כ"ע לא פליגי כיון שנבלתא כך בלא בשר לא גרעה משאר איברים ולא פליגי אלא דוקא בצבר שהיה עליו בשר והסור:

¹וטומאת

ת"ל ²במותם מה מיתה שאינה עושה חליפין דברי רבי יוסי הגלילי ר"ע אומר שרץ מה שרץ גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות רבי אומר שרץ מה שרץ בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות בין רבי לר"ע איבא בינייהו ארכובה בין ר"ע לר' יוסי הגלילי מאי איבא בינייהו אמר רב פפא כוליא וניב שפתים איבא בינייהו וצריכא דאי אשמעינן בהמה היינו טעמא דלא מטמא מחיים משום דלא מטמא בכעדשה אבל שרץ דמטמא בכעדשה אימא לטמא מחיים ואי אשמועינן שרץ משום דלא מטמא מחיים צריכא א"ל ת"ר החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח"כ חישוב עליו וטמא ואח"כ חתכו טמא רבי אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי זירא א"ל מאי אמור בבי מדרשא א"ל מאי קשיא לך אמר ליה דקתני חישוב ואח"כ חתכו טמא טומאת

מאי בינייהו:
ה"ג רבי אומר **זהמה** מה **זהמה** **בשר** **גידים** **ועלמות** כו':
צין רבי לר"ע א"ב **רכובה**. רכובה הנמכרת עם הראש אין זה בשר כלל אלא גידים ועלמות לר"ע אבר הוא וכ"ש לרבי יוסי הגלילי דהא אינו עושה חליפין ולרבי לאו אבר מן החי הוא דהא אין בו בשר:
צין ר"ע לרבי יוסי הגלילי **אינה** **בינייהו** **כוליא** וניב **שפתים**. דאין עושין חליפין ואין זהו עלם לרבי יוסי הוו אבר לר"ע לאו אבר מינהו:
בשר **הפורש** **מן** **השרצים**. מן החי דלצר מן החי נוהג צהן:
דאי **אשמועינן** **זהמה** **היינו** **טעמא** **דלא** **מטמא**. בשר מן החי דידה משום דלא מטמא בכעדשה: שרץ לא כתיב ביה משא זהמה כתיב בהם) משא:
ההוא **ד** **כזית** **בשר** **מאבר** **מן** **החי**. בתוספתא [עוקףין פ"ג ה"ב] לא גרסינן כזית אלא החותך בשר מאבר מן החי וכגון דאיכא כזיזה:
חתכו **ואח"כ** **חישב** **עליו**. להאכילו לעוצד כוכבים:
טהור. דהא בשר הפורש מאבר מן החי טהור הלכך טומאת עזמו אין בו ומשחישב יאעליו לא נגע בטומאה שיקבלנה אבל חישב עליו והורידו באציו בצבר לתורת אוכל ואחר כך חתכו קבל טומאה מאציו קודם לכן מטומאה חמורה שהיתה עליו בעודו אבר שלם יאכשתתכו והלכה לה טומאה חמורה נשארה עליו הקלה שלא היה לו עד עתה:
(מאי קשיא **לך)** א"ל. יזהכי קשיא לי דקתני בזהיא צרייתא חישב כו' ואמאי יזהיא טמאה כו':

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

מהו שסעשה יד לחצרה. לענין טומאה דאורייתא לקבל טומאה מן השרץ כדי להציאה לחצרה להיות חצרתה ראשונה כאילו נגע עלמה בטומאה. שניה לטומאה פשיטא לן דלא הויא הויא חצרתה שהרי זו לא קבלה טומאה לעלמה. ליטנא אחרינא לענין טומאת עבודה זרה קמיבעיא ליה דזו שנעשית עבודה זרה הרי היא כשרץ ותציה השני

מי הוה לה יד והנוגע זה כנוגע בעבודה זרה או דילמא לא הוי לה יד וטהור הנוגע זה כגון אם לא הוכשרה דאין עליה תורת אוכל לקבל טומאה מחצרתה אי נמי הוכשרה הויא לה אייה ראשון והנוגע זה הוי שני ונעשה האוכל יד לאוכל אחר או לא:
יחור. נוף:
רבי יהודה מטטר. דאכתי מחובר הוא:
אם יכול לחיות. הוי מחובר וטהור:
ואם לאו. הרי הוא כחלוש ועמא:
מהו שיעשה יד לחצירו. אם נפשו מיתור זה יחור אחר ומעורה בו בקליפתו ואינו יכול לחיות והוי חלוש והראשון יכול לחיות מהו שיעשה זה שיכול לחיות ואינו מקבל טומאה בית יד לזה החלוש ומציא לו טומאה. א"נ אם יחור זה אינו יכול לחיות מהו שיעשה לו האילין יד להציא טומאה על פירות שצמור:
אכן. המנוגעת:
שצויים. שגראה בצית זה וצבית זה שכן דרך הזויות לתת שם אצנים גדולות הממוזקים את כל עובי הכותל ויוגראה משני דלדים:
כשהוא חולץ. לסוף שזנע של הסגר כדכתיב (ויקרא ד) וחללו את האצנים:

חולץ **אם** **כולו**. דהא אכן כתיב כמות שהיא או גדולה או קטנה:
וכשהוא נוסף. אם הוולטו הצית וצא לנזתו:
נוסף **אם** **שלו**. חולץ את האצן ונותץ את ד' שלו:
ומניח **אם חלק חצירו**. דהא כתיב (שם) ונתן את הצית ולא שתי צתים:
מהו שיעשה. חלק הטהור בית יד לזה להכניס טומאה לצית חצירו דהא אכן המנוגעת מטמאה צאהל כדכתיב (שם) והכל אל הצית:
איכא **צינייהו** **בשר** **הפורש** **מן** **האבר**. לאחר זמן. בשר הפורש מן החי לא מטמא אא"כ הוי אבר עם הגידים והעלמות כדליף לקמן וכ"ש בשר הפורש מן אבר מן החי:
מאבר **מן** **הנבלה** **מטמא**. דהא איכא כזית נבלה:
מן **הזהמה** **ממקלט** **זהמה**. כגון אבר ממנה מדכתיב וכי ימות יזמן דמשמע כעין מיתה שאינה עושה חליפין והיינו אבר וסיפיה דקרא הנוגע נבלתה יטמא:
ומקלט **זהמה** **אינה מטמא**. ואף על פי שהיא כמותה כגון טרפה ששחטה:
וכי ימות. מיניה נפקא לן אבר כדאמרין וקרייה ממה אלמא כעין מיתה בעינן שאינה חוזרת:
עושה חליפין. חוזרת לקדמותה ובשר עושה חליפין אם יתלוש בשר מן הבהמה אחר עולה תחתיו:
מה זהמה **גידין** **ועלמות**. לקמיה מפרש רכובה הנמכרת עם הראש אין זה בשר כלל אלא גידים ועלמות לר"ע אבר הוא וכ"ש לרבי יוסי הגלילי דהא אינו עושה חליפין ולרבי לאו אבר מן החי הוא דהא אין בו בשר:
צין ר"ע לרבי יוסי הגלילי **אינה** **בינייהו** **כוליא** וניב **שפתים**. דאין עושין חליפין ואין זהו עלם לרבי יוסי הוו אבר לר"ע לאו אבר מינהו:
בשר **הפורש** **מן** **השרצים**. מן החי דלצר מן החי נוהג צהן:
דאי **אשמועינן** **זהמה** **היינו** **טעמא** **דלא** **מטמא**. בשר מן החי דידה משום דלא מטמא בכעדשה:
שרץ **לא** **מטמא** **מחיים** **משום** **דלא** **מטמא** **בכעדשה** **אבל** **שרץ** **דמטמא** **בכעדשה** **אימא** **לטמא** **מחיים** **ואי אשמועינן** **שרץ** **משום** **דלא** **מטמא** **מחיים** **אבל** **מטמא** **מחיים** **אבל** **בהמה** **דמטמא** **במשא** **מחיים** **צריכא** **א**! ת"ר החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח"כ חישוב עליו וטהור חישוב עליו ואח"כ חתכו טמא רבי אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי זירא א"ל מאי אמור בבי מדרשא א"ל מאי קשיא לך אמר ליה דקתני חישוב ואח"כ חתכו טמא טומאת

מאי בינייהו:
ה"ג רבי אומר **זהמה** מה **זהמה** **בשר** **גידים** **ועלמות** כו':
צין רבי לר"ע א"ב **רכובה**. רכובה הנמכרת עם הראש אין זה בשר כלל אלא גידים ועלמות לר"ע אבר הוא וכ"ש לרבי יוסי הגלילי דהא אינו עושה חליפין ולרבי לאו אבר מן החי הוא דהא אין בו בשר:
צין ר"ע לרבי יוסי הגלילי **אינה** **בינייהו** **כוליא** וניב **שפתים**. דאין עושין חליפין ואין זהו עלם לרבי יוסי הוו אבר לר"ע לאו אבר מינהו:
בשר **הפורש** **מן** **השרצים**. מן החי דלצר מן החי נוהג צהן:
דאי **אשמועינן** **זהמה** **היינו** **טעמא** **דלא** **מטמא**. בשר מן החי דידה משום דלא מטמא בכעדשה:
שרץ **לא** **מטמא** **מחיים** **משום** **דלא** **מטמא** **בכעדשה** **אבל** **שרץ** **דמטמא** **בכעדשה** **אימא** **לטמא** **מחיים** **ואי אשמועינן** **שרץ** **משום** **דלא** **מטמא** **מחיים** **אבל** **מטמא** **מחיים** **אבל** **בהמה** **דמטמא** **במשא** **מחיים** **צריכא** **א**! ת"ר החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח"כ חישוב עליו וטהור חישוב עליו ואח"כ חתכו טמא רבי אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי זירא א"ל מאי אמור בבי מדרשא א"ל מאי קשיא לך אמר ליה דקתני חישוב ואח"כ חתכו טמא טומאת

מסורת הש"ס

א] עוקףין פ"ג משנה ח [לקמן קטו:];
ב] נעשים פ"ג משנה ב, ג) לעיל עד.
ב: זכמים סט.;
ד] ו"ל רבי יוסי הגלילי,
ה] ויקרא יא,

תורה אור השלם

1. וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנגע בגבלתה יטמא עד הקרב:
ויקרא יא לט
2. אלה השמאים לכם בכל השרץ כל הנגע בהם במוטא יטמא עד הקרב:
ויקרא יא לא

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] גמ' מ"ר החותך כזית בשר.
ב: כ"ב מיי פ"ג מהל' טומאת אוכלין הלכה ה' וע"כ כ"מ: